№ 107. Wtorek 11. Maja 1858. Rok wydania 48.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Środy, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Insercya od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k. Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Wiédeń, 7. maja. Dnia 6. maja 1858 roku wyszedł z c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiédniu i został rozesłany XVIII. zeszyt Dziennika ustaw państwa.

Zeszyt ten zawiera:

Nr. 68. Rozporządzenie cesarskie z d. 3. maja 1858, prawomocne we wszystkich krajach koronnych, z wyjątkiem Pogranicza wojskowego, którem się zmienia w niektórych punktach regulamin karnego procesu z 29. lipca 1853.

Sprawy krajowe.

(Stan zarazy bydła rogatego. — Baron Hübner przyjmowany u dworu, — Konferencye. — Nowiny dworu. — Przewoźne dzienniki nie podlegają opłacie. — Internacyonalny stosunek sądownictwa z Anglią.)

Lwów, 19. maja. W drugiej połowie zeszłego miesiąca nietylko nie pojawiła się nigdzie na nowo zaraza bydła, ale nadto zgasła zupełnie w Dołżańce, Poznance hetmańskiej, Pantalisze, Ostapiu, Janowce i Mogielnicy w obwodzie tarnopolskim, w Wycinie i Hutnikach w obwodzie złoczowskim, w Strzałkowie w obwodzie stryjskim i w Gdeszycach w obwodzie przemyskim. Obecnie więc znajduje się jeszcze tylko 3 miejsc dotkniętych zarazą, mianowicie Hlibów i Skałat w obwodzie tarnopolskim, i w Ottyni w obwodzie stanisławowskim, ale tylko w jednem z nich, to jest w Hlibowie znajduje się jeszcze 7 sztuk chorego bydłu.

Wiedeń, 8. maja. Jego c. k. apost. Mość raczył przyjmować wczoraj na osobnej audyencyi swego ambasadora przy dworze francuskim barona Hübnera.

— Ich Cesarzew. Mości Arcyksiążę Ferdynand Maxymilian i małżonka jego udadzą się na dni kilka w odwiedziny do Ich Mości Cesarza Ferdynanda i Cesarzowy Maryi do Pragi.

— Jego Excelencya minister spraw zewnętrznych, hrabia Boul-Schauenstein, miał pozawczoraj konferencyę z ministrem Porty Fuad Baszą i z c. k. ambasadorem, panem Hübner.

— *Gazeta wiedeńska* pisze: Przyszło do wiadomości, że c. k. urzęda pocztowe miały pobierać należytość stemplową za zagraniczne i stemplowaniu podpadające dzienniki które na Austryę bywają tylko przesyłane.

Ponieważ według §. 1 L. 3. ustawy z dnia 6. kwietnia 1850 roku, podpadają stemplowaniu te tylko czasopisma, które bywają wprowadzane w okrąg państwa do użytku, zatem za czasopisma przybywające z zagranicy w przesyłce do innych obcych państw, nie powinno pobierać się żadnej należytości stemplowej, co odnośnie do rozporządzenia z dnia 8go grudnia 1857 roku dla dalszego zachowania przypomina się.

— Względem internacyonalnych stosunków z sąsiedztwem angielskiem wyszło rozporządzenie, którego treść praska gazeta podaje w tych słowach:

Często procedura sądów angielskich wymaga potrzebę przesłuchania świadków z cudzych krajów, i sąd tamtejszy wzywa ich nie zawiadomiwszy władze i sądy obcego państwa. Lecz, że takie postępowanie nie zgadza się z udzielnością państwa w ogóle ani z niezawisłością sądownictwa w państwach, gdzie są sądy udzielne i nie zawisłe od państw obcych, przeto rozporządziło ministeryum, by ilekroć podobne rekwizycye nadeszły z sądów W. Brytanii i Irlandyi, sądy krajowe winne były niezwłocznie donieść o tem do ministeryum sprawiedliwości. Sądom nie przysługa prawo uważać podobną rekwizycyę, za powód wydawania nakazu od siebie, gdyż to by się sprzeciwiało z §. 1. procedury cywilnej, na zasadzie której sądom nie wolno w swem postępowaniu z własnej tylko powagi działać. Lecz jeżeli sądy angielskie zawezwą uczestnictwa sądu krajowego z prośbą o przesłuchanie świadków, tedy przedewszystkiem roztrzygnięte ma być pytanie czyli sąd angielski miał dostateczną kompetencyą, i czyli wezwanie jego nie sprzeciwia się prawom austryackim. Cała zaś korespondencya w tej mierze przechodzić tylko może w drodze dyplomatycznej między cesarsko-austryackiemi a królewsko-angielskiemi władzami.

Ameryka.

(Utarczki z Mormonami. — Napady Indyan. — Doniesienia z Mexyku i z środkowej Ameryki.)

Nowy York, 17 kwietnia. Naczelnym wodzem wyprawy wysłanej na Mormonów, został mianowany na miejsce jenerała Johnston, jenerał-major Persifer F. Smith. Jenerał Johnston dowodzić będzie brygadą. Jenerał Harnej otrzymał rozkaz udać się także do Utah. Z wysłaniem posiłków i zapasów żywności spieszą o ile możności. Dziennik *Allgemeine Zeitung* pisze, że dnia 15go kwietnia była pod Eco-Caunians potyczka między Mormonami a wojskiem Zjednoczonych Stanów. Mormoni przypuścili szturm na reduty wójsk unii, jednak po zaciętym oporze zostali do odwrotu zmuszeni.

— Rzeka Mississipi wystąpiła z swego łożyska i sprawiła tak wielką powódź, jakiej nie pamiętają od 1844 roku.

— Nadeszły tu bliższe wiadomości o okrucieństwach, jakich dopuścili się Indyanie w angielskiej Hondurze. Po zajęciu miasta Beccalaw zamordowali Indyanie 104 osób a 40 wzięli w niewolę. Za uwięzionych ofiarowano im 4000 dolarów wykupna, ale napróżno, wymordowali wszystkich. Rząd Monagasa w Wenezueli został obalony, a na jego miejsce były gubernator Serrano prowizorycznym prezydentem mianowany.

— Najnowsze dzienniki wychodzące w Nowym Yorku piszą: Nadeszła do Panamy wiadomość, że traktat między Zjednoczonymi Stanami a Nową Granadą został w Bogocie ratyfikowany.

Mexyk. Z Nowego Orleanu donoszą pod dniem 12. kwietnia: Gubernator Garza uwięził w Tampiku trzynastu znakomitych Mexykanów, w chwili gdy wysiadłszy z angielskiego parostatku przybijali do lądu. Garza ostrzelał amerykański okręt, aby go zmusić do zapłacenia podwójnego cła. — Dziennik *Mobile Mercury* pisze, że Juarez wysłał posła z Mexyku do Washingtonu, gdy jednak p. Forsyth poseł Zjednoczonych Stanów uznał rządy Zuloagi, nie mógł rząd w Washingtonie przyjmować posła Juareza.

Hiszpania.

(Konsensa na nowe koleje.)

Gaceta z dnia 28. kwietnia ogłasza konsensa na dwie koleje żelazne, dane w Kortezach a które Królowa potwierdziła. Pierwszy konsens na kolej z Walencyi na Leon wzdłuż Galicyi do miast nadmorskich Corunna i Vigo, i która budowana być ma w pięciu oddziałach kosztem po części także i skarbu publicznego. Drugi konsens upoważnia p. Eugeniusza Duclerc do budowania kolei żelaznej, ku ułatwieniu robót górniczych w kopalniach miedzi w Huelwa.

Anglia.

(Nowiny dworu. — Statki dla Brazylii. — Posiedzenie w parlamencie z 3. maja.)

Londyn, 5. maja. Jej Mość Królowa i książę Albert odwiedzali wczoraj księcia Walii we własnej jego rezydencyi w Richmond i przy tej sposobności oddali wizytę mieszkającej w pobliżu księżnie orleańskiej.

— Margrabia de Lisboa, admirał brazylski, oddawał wczoraj z kilku oficerami marynarki brazylskiej urzędową wizytę władzom portowym w Woolwichu. W sobotę poświęcał kardynał Wiseman cztery małe paropływy wojenne, zbudowane w Woolwichu dla Brazylii, i statki te mają już wkrótce odpłynąć. Najdalej za 14 dni zostaną ukończone cztery inne statki na rachunek Brazylii.

— Na posiedzeniu *Izby wyższej* dnia 3go maja przedłożył i popierał lord *Shaftesbury* petycyę podpisaną przez duchowieństwo rozmaitych wyznań, a to względem rozszerzenia chrześciaństwa w Indyach. Petycyę tę odczytano, poczem lord *Ellenborough* tak przemówił: „O tem wszystkiem nie wiele tylko mam powiedzieć. Jak długo zajmować się będę sprawami rządowemi w Indyach, potąd też trzymać się myślę jak najściślej dawnej i tradycyjnej polityki angielskiej w owym kraju, to jest zachowam zupełną neutralność w przedmiocie religii; nastawać będę na to, by ta neutralność była szczera i prawdziwa, by nie na samych czczych słowach po-

legała, lecz raczej okazywała się w czynnościach rządu i wszystkich urzędników publicznych. Wielce też pochwalam, że petenci nie żądają pomocy rządowej. Jestem tego przekonania, że nic bardziej nie mogłoby szkodzić ich zamiarowi, jak właśnie taka pomoc, lub tylko pozór protekcyi urzędowej. Usiłowaniem osobistem i własnem staraniem mogą odnieść korzyść nie jedną, lecz gdyby padło najmniejsze podejrzenie, że rząd im daje pomoc jakąkolwiek — a sądzę, że ostatniemi czasy nieraz się to przytrafiało — tedy urosłoby przezto nietylko wielkie niebezpieczeństwo dla widoków naszych w Indyach, lecz oraz zniweczyłoby wszelkie nadzieje misyonarzy."

Na posiedzeniu *Izby niższej* odczytano po raz wtóry bil o bonach skarbowych (2 milionów funtów szterlingów) i o stęplu asygnacyjnym, poczem Izba zebrała się w komitet dla naradzenia się nad rezolucyami indyjskiemi. Prezydent kazał odczytać drugą rezolucyę tej treści, że w tej mierze (co do zlania rządu na koronę) wypadałoby postanowić, by Jej Mość Królowa wykonywała przez jednego z swych sekretarzy państwa wszelką władzę rządową i obowiązki, jakie teraz przypadają kompanii wschodnio-indyjskiej, a to albo we własnej swej osobie, lub za potwierdzeniem komisarzy dla spraw indyjskich. P. *Ayrton* podał natomiast poprawkę, i tem ją uzasadnił, że tu idzie nie tyle o sposób mianowania, jak raczej o rzeczywiste upoważnienie i większy zakres działalności projektowanej izby radnej, jeśli indyjskiemu sekretarzowi stanu nie ma być przyznana władza nieograniczona. Proponuje przeto, by dodano jeszcze kilka okresów w tym sensie, że minister angielski zasięgać ma we wszystkich swych postanowieniach potwierdzenia od izby radnej, a to w taki sam sposób, jak gubernator jeneralny w Kalkucie od rady gabinetu swego. Lord *Stanley* zarzuca tej poprawce, że tamowałaby tylko czynności ministra. P. V. *Smith* (dawniej prezydent kontroli wschodnio-indyjskiej) tak samo się oświadczył. P. *Roebuck*, lord *Palmerston*, lord J. *Russell* i sir E. *Wood* są wszyscy przeciw poprawce, gdyż izba radna jest tylko do rady, gdy tymczasem minister odpowiada za wszystko. P. R. *Mangles* i pan *Gladstone* obstają przy tem, by izbie przyznano większą przynajmniej kontrolę. P. *D'Israeli* robi uwagę, że kwestya wytoczona nie odnosi się właściwie do izby radnej. Przy głosowaniu odrzucono poprawkę większością 351 głosów przeciw 100, a dalsze obrady odroczono.

Francya.

(Nabożeństwo żałobne. — Podróż Cesarza. — Wiadomości bieżące. — Prace ciała prawodawczego. — Dom przytułku w Vincennes. — Produkcya tytoniu.)

Paryż, 5. maja. Dziś zrana w rocznicę zgonu Napoleona I. odprawiano uroczyste nabożeństwo żałobne w kaplicy Tuileryów i w kościele inwalidów.

— W miesiącu lipcu udać się ma Cesarz po zwiedzeniu wprzód Cherbourga do Nantes, Brestu i Rennes, i zapewne dopiero po jednomiesięcznej nieobecności wróci do Paryża. — Fuad Basza, który reprezentować ma Portę wysoką na przyszłych konferencyach, otrzymał już podobno polecenie ułożyć się o pożyczkę z domem Rothschildów w Paryżu, a gdyby się to nie powiodło, tedy po konferencyach wejść ma o to w Londynie w układy. Według depeszy telegraficznej przybył Feruk Kan 2. maja do Konstantynopola na francuskiej korwecie parowej „Krzysztof Kolumbus". — Książę Jerzy z Saksonii, bawiący teraz w Lizbonie, uważany jako przyszły mąż infantki Anny, udać się ma pierwszych dni maja w podróż dla zwiedzenia portów hiszpańskich na morzu śródziemnem.

Jenerał Perrot zasiadł w izbie złożywszy wprzód rotę przysięgi. Wybory uzupełniające w 5tym okręgu wyborczym w Paryżu rozpisano na 9. i 10. maja.

Rząd francuski popiera usilnie sprawę względem wynagrodzenia panu Morse, na które składać się mają wszystkie kraje europejskie, gdzie tylko zaprowadzony jest jego system telegraficzny. Komisya w tej mierze mianowana zgodziła się już na sumę 400.000 franków, a odnoszące się rządy należeć mają do tej składki w miarę swej przestrzeni telegraficznych.

— Ciało prawodawcze nie zdoła zapewne ukończyć prac swoich do 10. maja, a w takim razie sesya znowu będzie przedłużona. By prace swe uzupełnić, musi komisya przedłożyć jeszcze pięć sprawozdań: 1) o asekuracyi towarów, 2) o tytułach szlacheckich, 3) o upiększeniu miasta Paryża, 4) o zniszczeniu lasów, 5) o 100 milionach, jakie gruntowa kasa kredytowa chce zaliczyć na drenowania ogółowi pożyteczne. Rada gminy w Paryżu zebrała się 3go maja zrana na ratuszu dla naradzenia się nad poprawką, jaką ciało prawodawcze podało w sprawie upiększenia miasta i ustawy bezpieczeństwa. Poprawka żądała redukcyi 10 milionów, a to tej części, jaka przypadała na skarb publiczny przyczyniający się także do kosztów nowej budowy. Rada gminy przyjęła projekt i zobowiązała się tem samem obrócić 130 miasto 120 milionów na nowe budowy w Paryżu. Skarb publiczny dołoży 60 miasto 50 milionów. Sam projekt nie doznał żadnej zmiany. Co do wypłaty 50 milionów, tedy rada gminy to sobie zastrzegła, by je prędzej spłacono, nizby to z 60 milionami nastąpić miało. Okazała się zresztą potrzeba przedłożenia poprawki ciała prawodawczego radzie gminy, gdyż względem dodatku 60 milionów zawarto umowę między państwem i miastem Paryża, a gmina musiała nowe te postanowienia potwierdzić. — Minister spraw wewnętrznych oznajmił okolnikiem prezydentom stowarzyszeń pomocy wzajemnej, że dla członków ich zniżył cenę za pobyt i pielęgnowanie w cesarskim domu przytułku w Vincennes na 50 centymów dziennie. — Wzorowy ten zakład urządzono wyłącznie tylko dla rekonwalescentów, a rząd dokłada wszelkich starań, by chorych robotników wyleczano jak najprędzej i jak najmniejszym kosztem. — Z raportu dyrektora specyalnego w sprawie zasiewu tytoniu w Algieryi okazuje się, że roku 1857 zasadzono w tym kraju przeszło 5,000.000 kilogramów, za które administracya rządowa wypłaciła $4^1/_2$ miliona franków. Roku 1856 zebrano tytoniu tylko 2,923.224 kilogramów, a między tem z samej prowincyi algierskiej 2,276.987 kilogramów.

— Dziennik *Pays* wytoczył znów sprawę względem zajęcia przez Anglików wyspy *Perim*, a o czem już było przycichło. Dziennik ten zwraca uwagę powszechną na ważność położenia morza czerwonego szczególnie pod względem handlu do Indyi, Persyi i do Chin. Mówi także i o zabiegach Anglii w Adenie, i dodaje, że Anglia mając znaczną liczbę ajentów swych w stronach tamtejszych, wzięła już taką przewagę, że możnaby słusznie utrzymywać, iż to państwo zdobyło drugie Indye prawem mocniejszego. *Pays* nastaje, by Francya starała się usilnie o własne tam wpływy na korzyść cywilizacyi.

P. Thouvenel, poseł francuski w Konstantynopolu, otrzyma zdaniem dziennika *Patrie* zapewne rozkaz do odwiedzenia Paryża, by podczas przyszłych konferencyi pomagać w pracach dyplomatycznych hrabi Walewskiemu, lecz zawsze tylko po-za obrębem sali konferencyjnej.

Szwajcarya.

(Sprawa konzulatów skończona. — Zamek w Arenenbergu. — Targowica żywności w Genewie.)

Nareszcie rozstrzygła rada związkowa kwestyę względem uznania konzula francuskiego po dwóch niezwykle długich posiedzeniach. Propozycyę, by odnoszące się do tej sprawy negocyacye odbywały się w Paryżu, poparto tylko dwoma głosami. Pierwotna propozycya departamentu politycznego, by uznać konzulat pomieniony raz tylko jeden i to, co do zasady, doznała tymczasem zmiany w ten sens, by wice-konzulowi za La Chaux-de-Fonds dać „exequatur"; co do Bazylei jednak nie widziano potrzeby stanowienia uchwały, bo konzul tego miasta inną otrzymał posadę. Trzej radźcy związkowi, pp. Fornerod, Knüzel i Pioda głosowali za „exequatur", lecz pp. Stämpfli, Frei-Herosée i Näff przeciw niemu, i dopiero głos prezydenta związku, p. Furrer'a rozstrzygnął, i tym sposobem otrzymała „exequatur" większość. Dzienniki, które dość długo zajmowały się tą sprawą, przestały już pisać o niej.

Na memoryał w sprawie „Cagliari" odpowiedziała federacyjna rada sardyńskiemu rządowi z podziękowaniem, że nie jest w położeniu dawać swoje zdanie w sprawie, która nie dotyka Szwajcaryi.

— W Arenenbergu pracują znowu bardzo gorliwie nad restauracyą zamku, i zdaje się, że tego lata będzie już zupełnie ukończony.

— Przyspieszenie komunikacyi między Genewą i Lugdunem wywarło bardzo pomyślny wpływ na genewską targowicę żywności. Chléb pieczony w Lugdunie kosztuje teraz w Genewie mniej niż domowy. Także masę jaj i pomarańcz dowożą z Francyi po niesłychanie nizkich cenach.

Włochy.

(Czynności izb piemonckich. — Wiadomości bieżące z Rzymu.)

Piemont. Jak wiadomo, przyjęła druga piemoncka izba Deforesty ustawę o prasie i t. d. W tem przyjęciu upatruje dziennik *Armonia* jasny dowód tego, co dawniej wyrzekła, że organiczne ustawy Piemontu zupełnie są niedostateczne i zupełnego wymagają przekształcenia; minął już czas, gdzie ustawy pp. Siccardi i Ratazzi były odpowiedne, dziś przeciwnie, powita każdy z chwałą przedłożenie i przyjęcie takiej ustawy, jaką Deforesta wniósł względem prasy i sprzysiężenia, gdyż przedstawia rozpoczęcie reorganizacyi improwizowanych i niejako w poetycznem uniesieniu dorywczo zaprowadzonych praw, o których jeden z ich autorów sam wyznał w izbie, że te prawa dyktował tłum zgromadzonego ludu. A iż przyjęcie nowego prawa prasy okazało się bardzo pożądane ze względu na wewnętrzną politykę, więc można oczekiwać, że co do zewnętrznej polityki zajdzie może wkrótce także podobna zmiana, gdyż na posiedzeniu izby z dnia 29. kwietnia zbijał hrabia Cavour sam siebie i swe memoranda. Przyjęcie ustawy dziennikarskiej nie jest zatem zwycięztwem rządu, i przeciwnie to wotum potępiło niejako jego dotychczasową wewnętrzną i zewnętrzną politykę.

Nowa konfiskata jednego numeru dziennika *Ragione* nastąpiła za artykuł, w którym ten dziennik występuje z wielką gwałtownością na przyjęcie tej ustawy o prasie, i między innemi upatruje w wotum izby zwycięztwo drugiego grudnia.

Na posiedzeniu drugiej izby z dnia 30. kwietnia został przedłożony raport względem zaciągnienia nowej pożyczki z 40 milionów.

Jego Świątobliwość Papież zrobił dnia 29. kwietnia wycieczkę do Ostyi, aby w towarzystwie kardynała Roberti i c. k. posła hrabi Colloredo-Wallsee zwiedzić wykopaliska kosztownych starożytności.

Niemce.

(Ustawa względem rozdrabiania gruntów włościańskich. — Izby wirtembergskie otwarte.)

Berlin, 6. maja. Kr. pruski minister spraw wewnętrznych przedłożył pierwszemu prezydentowi do ocenienia projekt ustawy, mającej przeszkodzić rozdrabianiu gruntów włościańskich. Ustawa ta zawiera następujące główne postanowienia: Mają być spisane i

wciągnięte do księgi matrykalnej wszystkie posiadłości włościańskie w każdym powiecie rządowym; na przyszłość ma być wolno włościanom sprzedawać lub oddzielać w inny sposób od swych posiadłości najwięcej tylko czwartą część gruntów, reszta trzy czwartych części nie może być już rozdrabiana i tylko pierwszy prezydent może pod pewnemi warunkami uchylać to ograniczenie; nakoniec każe ustawa zapobiegać ile możności zmniejszaniu istniejących posiadłości włościańskich łączeniem ich w jeden korpus tabularny lub wcielaniem do większych posiadłości; dlatego ma być dozwolone nabywanie opróżnionych posiadłości włościańskich tylko osobom nieosiedlonym w miejscu, wyjąwszy pewne wypadki, w których może być uchylone to ograniczenie.

Sztuttgarda, 4go maja. Izba stanów została dziś otworzona na nowo po odroczeniu swojem.

Rosya.

(Zmiany w ministeryum. — Administracya kolonistów. — Nowe przedsiębiorstwo.)

Petersburg, 30. kwietnia. Jeśli się potwierdzi pogłoska o dalszem mianowaniu nowych ministrów, można wkrótce spodziewać się zmiany całego prawie gabinetu. Najbardziej zadziwia dotąd ustąpienie ministra spraw wewnętrznych, Lanskiego, gdyż wiedziano powszechnie, że tylko on jeden z ministrów pomimo swego wieku popierał najgorliwiej zamierzone reformy Cesarza. Właściwa przyczyna tego kroku nieznana dotąd. Następcą jego będzie prawdopodobnie dotychczasowy szef wszystkich wojskowych zakładów edukacyjnych, jenerał-lejtnant i jenerał-adjutant, Jakub Iwanowicz Rostowcow, mąż bardzo światły i uprzejmy, a do tego szanowany powszechnie. Inni podają na tę godność towarzysza, dyrektora szkoły podchorążych, jenerał-porucznika Sutowa I.

— Ukazem Cesarza rozporządzone rozwiązanie administracyi tych kolonistów, którzy z za Dunaju szukali w Rosyi schronienia, może być uważane za następstwo, paryskim pokojem osłabionych stosunków Rosyi do chrześciańskich mieszkańców Turcyi. Ten ukaz zostanie dziś ogłoszony, i równocześnie rozporządza, aby względem administracyi, wewnątrz rosyjskich granic pozostałych kolonistów z za Dunaju, została uorganizowana kuratela pod wodzą opiekuńczego komitetu zagranicznych kolonistów w południowej Rosyi.

Znaczne przemysłowe przedsiębiorstwo pułkownika Berg na akcye potwierdził Cesarz także. To przedsiębiorstwo zamierza podnieść w Rosyi produkcyę kruszców i minerałów; swą czynność rozpoczyna emisyą 20.000 akcyi po 150 rubli srebr. zatem kapitałem 3,400.000 talarów.

Turcya.

(Misya Ethem Baszy. — Rozporządzenie Omera Baszy. — Zajście dyplomatyczne z Grecyą.)

Porta wydała do swych reprezentantów za granicą okolnik, wyjaśniający misyę Ethem Baszy do Serbii. To posłannictwo odpowiedziało wszelkim oczekiwaniom. Komisarz turecki uspokoił kraj, pogodził umysły, utwierdził władzę Porty i przekonał księcia Serbii, że równie jego własna sprawa jak i dobro kraju wymaga tego, ażeby skazani senatorowie oddani zostali pod juryzdykcyę turecką.

— Omer Basza wydał w Bagdadzie rozkaz, że cała tamtejsza młodzież obowiązana jest uczęszczać do szkół.

— *Presse d'Orient* oświadcza, że Porta w kwestyi spornej z Grecyą obstaje przy swojem oświadczeniu, to jest, że sądy greckie nie mają prawa wykładać istniejących traktatów; mimo to unika rząd turecki zerwania stosunków z Grecyą, nawet we względzie handlowym.

Azya.

(Proklamacya gubernatora Pikwej. — Doniesienia z Bombaju na Marsylię. — Doniesienia z Chin. — Wojna domowa.)

W **Kantonie** przylepiano 7. marca proklamacyę, w której oznajmia Pikwej, że aż do przybycia nowego jenerał-gubernatora będzie piastował jego urząd, a ponieważ zachodzi obawa, że żołnierze i obywatele niepojmują należycie teraźniejszego stanu rzeczy, oświadcza, że podług mądrego zamiaru Cesarza mają krajowcy i cudzoziemcy stanowić jedną familię serdecznych przyjaciół i żyć w zgodzie i pokoju. Osobliwie nie wolno nikomu kraść ani rabować; kto się tego dopuści, nie pomogą mu żale. Na samym wstępie po tytułach gubernatora zapewnia proklamacya, że między Chinami i obydwoma wielkiemi mocarstwami, Anglią i Francyą panuje obecnie pokój.

— Z **Marsylii** donoszą z 2. maja, że według wiadomości otrzymanych z **Bombaju** z 9. kwietnia, nie ziściło zajęcie Luknowa oczekiwania. Miasto było puste i bezludne, a rokoszanie powynosili się całemi tłumami do Rohilkundu. Sir Colin Campbell ułożył nowy plan ścigania nieprzyjaciela, i wyruszył z wojskiem do Fyrabadu. *Nena Sahib* wzmocniony oddziałem pod wodzą Bareilly Kana, przysposabiał się do stawienia Anglikom oporu. Brat jego był w posiadaniu Kalpi. Liczba zabranych powstańcom dział w Kotah wynosi 50. W pobliżu Allahabadu ponieśli Anglicy klęskę. W kraju Maharatów nieustały jeszcze zaburzenia; wyznaczono tam cenę za przewodźców rokoszu. Jenerałowi Wilson, zdobywcy Delhów radzili lekarze, by wracał do Anglii. Pułkownicy Ingram i Turnbull polegli w boju.

— Listy z Kantonu z dnia 15go marca donoszą, że naczelny wódz armii chińskiej, mandaryn Czang-Kuo-Leang, wpadł podczas oblężenia miasta Nanking w zasadzkę insurgentów i że ci go skazali na śmierć i na szerokim placu w Nankingu żywcem spalili. Wiadomo, że Czang-Kuo-Leang był przedtem najzdatniejszym wodzem armii insurgentów, lecz dwór chiński przyciągnął go na swoją stronę i mianował naczelnym jenerałem cesarskiego wojska. W tym charakterze wyrządzał dawnym swym przyjaciołom wielkie szkody. Między armią cesarską wzbudziła śmierć tak znakomitego wodza wielki przestrach, byłto najdzielniejszy jenerał, jakim się Chinczyki chlubili.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Tryest, 8. maja. Podług nadesłanych tu wiadomości z Hercegowiny obsadziły wojska tureckie Baganani we 2000 ludzi. Mieszkańcy umknęli częścią do Budine di Nikosich częścią do Grahowa. Montenegryni gotują się do obsadzenia granic w tym kierunku. — C. k. korweta „Karolina" odpłynęła 20. kwietnia z Gibraltaru na morze śródziemne.

Paryż, 8. maja. Jak donoszą z Neapolu, ma nastąpić znaczne zniżenie taryfy celnej. Najwyższe cło przywozowe ma być ustanowione na 20%. Podług otrzymanych wczoraj wiadomości z Madrytu zostały zawieszone posiedzenia Kortezów; minister spraw wewnętrznych, Diaz, podał się do dymisyi.

Londyn, 8. maja. Na wczorajszem posiedzeniu *Izby niższej* żądał *Kinglake* przedłożenia ostatniej depeszy sardyńskiej, która ma być mniej pomyślna, niż wiadomości, jakie w tej mierze podał pan Fitzgerald. *D'Israeli* zaprzeczając temu odmówił przedłożenie depeszy, a *Fitzgerald* zapewniał, że Anglia ujmuje się także za uwiezionymi w Neapolu Piemontanami.

Turyn, 8. maja. Dziennik *Espero* donosi: Kilku deputowanych wniosło projekt ustawy względem naturalizowania włoskich emigrantów, którzy po wypadkach z roku 1848 schronili się do Piemontu.

Genua, 7. maja. *Corriere mercantile* zapewnia z niezawodnego źródła, że wiadomość o ustąpieniu członków tamtejszego trybunału handlowego jest bezzasadna.

Frankfurt, 8. maja. Jak donoszą z pewnego źródła zaproponował pełnomocnik pruski na wczorajszem posiedzeniu sejmu związkowego ogłoszenie wszystkich protokołów związkowych, i wniosek ten został odesłany do wydziału. — Podług doniesienia z Moguncyi podpisali wczoraj komisarze wszystkich interesowanych rządów traktat względem mostów na Renie.

Wiadomości handlowe.

Zestawienie przeciętnych cen czterech głównych gatunków zboża i innych foraliów, jakie były drugiej połowie kwietnia na targach w obwodzie Lwowskim, Samborskim, Złoczowskim, Sanockim, Kołomyjskim i Czortkowskim.

	Obwód											
	Lwów		Sambor		Złoczów		Sanok		Kołomyja		Czortków	
	zr.	kr.	zr.	kr.	zr.	kr.	zr.	kr.	zr.	kr.	zr.	kr.
	mon. konw.											
Mec pszenicy . . .	2	20	2	29	2	20	2	41	2	44	2	11
„ żyta . . .	1	19	1	27	1	18	1	47	2	.	1	31
„ jęczmienia .	1	7	1	6	1	10	1	30	1	43	1	4
„ owsa . . .	1	.	.	53	.	42	1	.	.	54	.	45
„ hreczki . .	1	22	1	32	1	16	.	.	1	51	1	20
„ kukurudzy .	.	.	.	.	1	30	.	.	2	25	1	41
„ ziemniaków .	.	32	.	46	.	32	.	51	1	20	.	34
Cetnar siana . . .	.	47	.	41	.	57	1	7	1	8	1	8
„ wełny . . .	.	.	.	.	23	.	.	.	30	.	.	.
„ nasienia konicza	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	30	.
Sąg drzewa twardego	6	43	6	12	6	.	6	16	5	37	7	.
„ „ miękkiego	5	4	4	32	4	45	3	58	4	24	5	30
Funt mięsa wołowego	.	5½	.	5	.	4⅖	.	5⅘	.	3⅘	.	4
Mas okowity . . .	.	42	.	46	.	40	.	34	.	32	.	17

Kurs lwowski.

Dnia 10. maja.

		gotówką		towarem	
		złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	mon. konw.	4	44	4	48
Dukat cesarski	„ „	4	48	4	51
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	8	18	8	22
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	36	1	37
Talar pruski	„ „	1	33	1	34
Polski kurant i pięciozłotówka . . .	„ „	1	10	1	11
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	bez kuponów	79	27	79	50
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	79	—	79	30
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	83	30	84	10

Kurs giełdy wiédeńskiej.

Dnia 8. maja o pierwszej godzinie po południu.

Pożyczka narodowa 5% 84¼—84⁵/₁₆. — Pożyczka z r. 1851 S. B. 5% 95 — 95½. Lomb. wen. pożyczki z 5% 97½ — 98. Obligacye długu państwa 5%

83 1/16—83 1/8. det. 4 1/2% 72 1/2—72 5/8, det. 4% 65 1/4—65 1/2, — detto 3% 50—50 1/8. detto 2 1/2% 41 1/2—41 3/4, detto 1% 16 3/8 — 16 1/2. Oblig. Glogn. z wypłatą 5% 97 — —. Detto Oedenburgs. z wypłatą 5% 97 — — —. Detto Peszt. 4% 96 — —. Detto Medyol. 4% 95 — —. — Obligacye indemn. niższ. austr. 5% 89 3/4—90, detto węgier. 81 1/8—81 3/8, — detto galic. 79 1/2—80, detto siedmiogr. 79 1/2—79 3/4, detto innych krajów koron. 83 3/4—84 1/2. Oblig. bank. 2 1/2% 64—64 1/2 — Pożyczka loter. z r. 1834 312 — 314. Detto z roku 1839 129 1/2—130 — Detto z r. 1854 109 5/8—109 3/4. Renty Como 15 1/2—15 5/8.

Galic. list. zastawne 4% 79—80. — Półn. Oblig. Prior. 5% 87—87 1/2. — Glognickie 5% 80 1/2—81. Obligacye Dun. żegl. par. 5% 86 1/2—87. — Oblig. Lloydy (w srebrze) 5% 88—89. 3% Prior. obl. tow. rząd. kolei żelazn. po 500 frank. za szt. 109—110. — Akcyi bank. narodowego 974—975. — Akcye c. k. uprzyw. towarzystwa kred. 242 1/2—242 3/4. Akcye niż. austr. tow. eskomp. 114 1/2—114 3/4. — Detto Budzyńsko-Lincko-Gmundzkiej kol. — — —. — Detto półn. kolei 180—180 1/4 Detto tow. kol. żel. za 500 frank. 284 — 284 1/8 — Detto kolei ces. Eliz. po 200 złr. z wpłatą 30% 100 1/2—100 3/4. — Detto Połud.-północn. niem. komunikacyjnej kol. żel. 92 1/2—92 3/4 — Detto cisańskiej kolei żel. 100 1/16—100 1/8. Detto Lomb.-wen. kol. żel. 247 1/2 — 248. Detto Cesarza Franc Józ. wschod. kol. żel. 189 1/2 — 190. Detto losy tryest. 109 1/2 — 110. Detto tow. żegl. parowej 544—545. Detto 13. wydania 101 1/2 — 101 3/4. Detto Lloyda 370 — 375. Peszt. mostu łańcuch. 59 — 60. Akcye młyna parowego wiéd. 67—69. Detto Pressb.-Tyrnawskiej 1. wydania 19 — 20. — Detto 2. wydania 29 — 30. Esterhazego losy 40 złr. 82 1/2 — 83 Windischgrätza losy 25—25 1/4. — Waldsteina losy 27 1/8—27 1/4. Keglevicha losy 15—15 1/4. — Ks. Salma losy 42 1/2—42 3/4. St. Genois 39 1/2—39 3/4. Palffego losy 38—38 1/4. — Clarego 37 1/2—37 3/4

Amsterdam 2 m. 88 l. — Augsburg Uso 106. Bukareszt 31 T. —. — Konstantynopol 31 T. —. — Frankfurt 3 m. 105 3/8 l. —. — Hamburg 2 m. 77 3/8. Liwurna 2 m. 105 1/2. Londyn 3 m. 10 — 17 1/2. — — Medyolan 2 m. 105 3/8. — Paryż 2 m. 123 5/8. Cesarskich ważnych dukatów agio 7 7/8—8. Dtto koron. 14 11—12. Napoleons'dor 8 16—16 1/2. Angielskie Sover. 10 18—19. Imperyał Ros. 8 27 — 28. Srebro —.

Telegrafowany wiédeński kurs papierów i weksli.

Dnia 10. maja.

Oblig. długu państwa 5% 83 7/8; losowane obligacye 5% —; obligacye długu państwa 4 1/2% 72 7/8; 4% —; 3% — —; 2 1/2% —; pożyczka loteri. z r. 1834 —; z r. 1839 129 5/8; z r. 1854 109 3/4; poż. nar. z r. 1854 84 5/16. Ob banku — Akcye bankowe —. Akcye zakładu kredytowego 242 7/8. — Akcye kolei półn. po 1000 złr. 1812 1/2. Austr.-franc. akcye kolei żelaz. po 500 fr. z wypłatą w ratach —; detto z pełną wpłatą 282 3/4; — kolej żelazna lomb.-wenecka —. Akcye kolei nadciskiej —. — Kolej cesarzowy Elżbiety —. Kolej połud. półn. komunikacyjna —. Akcye żeglugi parowej na Dunaju po 500 złr. 546. Akcye żegl. parowej Lloyda po 500 złr. 371 1/4. Akcye niższo-austr. Towarzystwa eskomptowego po 500 złr — —. Galic. listy zast. 4% —. Oblig. indemn. niż.-austr. —; detto innych krajów koron. —; — detto galicyj. 80 1/4. detto węgierskie 81 3/8. Amsterdam —. Augsburg 105 3/4 l. — Bukareszt 262 1/2. — Konstantynopol —. Frankfurt 105 1/4. Hamburg 77 1/4. Lipsk — Liwurna — —. Londyn 10 — 17. Medyolan 105 1/4. Marsylia 123 1/8. Paryż 123 3/8. Agio duk. ces. 7 7/8.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 10. maja.

Hotel angielski: P. Tartakowski Aloizy, z Drohomyśla.

Hotel Langa: P. Mitkowski Edward, z Gorlic.

Hotel europejski: PP. Siemianowski Franciszek, z Siemignowa. — Pansenwein Ferdynand, c. k. rotmistrz, z Brzeżan. — Zawadzki Nikodem, z Bełzca. — Ujejski Edward, z Melny.

Hotel podolski: P. Borowscy Ludwik i Leon, z Krowicy.

Hotel rosyjski: PP. Podlewski Waleryan, z Chudyjowiec. — Hr. Lanckoroński Teodor, z Poddubiec. — Hr. Stadnicki Juliusz, z Polski. — Rosenkranz, c. k. rotmistrz, z Pesztu.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 10. maja.

PP. Bouvers Edward, c. k. major, do Brzeżan. — Hubka Antoni, c. k. kapitan, do Przemyśla. — Orzechowski Jan, do Kut. — Płotnicki Ludwik, awd. krajowy, do Złoczowa. — Weinfeld Józef, c. k. komisarz obwodowy, do Żółkwi. — Zachariasiewicz Mikołaj, do Lipowiec. — Turkułł Felix, do Żurawna.

Przegląd

spostrzeżeń meteorologicznych we Lwowie w miesiącu kwietniu 1858.

Średni stan barometru był 325.'''709 miary paryskiej przy temperaturze 0.

Najwyższy 330.''64 dnia 16. zrana.

Najniższy 320.'''04 dnia 12. zrana.

Największa chwiejność wynosiła przeto 10.'''60.

Średnia temperatura była + 4.°56 R.

Najwyższa + 16.°4 dnia 30. w południe.

Najniższa — 2.°5 dnia 8. zrana.

Największa zmiana wynosiła przeto 18.°9.

Średnia wilgoć powietrza wynosiła 70.31 p. C.

Największa 93 0 dnia 3. zrana.

Najmniejsza 36.6 dnia 27. w południe.

Największa chwiejność wynosiła przeto 53.5 p. C.

Całkiem pogodny dzień był tylko 1, mało pochmurnych było 5, bardzo pochmurnych 20, całkiem posępnych 4, mgły niebyło wcale, mróz w 12 dniach.

Deszcz i śnieg padał w 14 dniach, z tych w 10 sam śnieg; wysokość atmosferycznego osadu wynosiła 17.'''95, a niestopionego śniegu 3.'''.

Wiatr dzielił się w następujący sposób: Półn. 31, półn.-zach. 6, zachod. 17, połud.-zachod. 2, połudn. 17, połud-.wschod. 2, wsch. 12, półn.-wschod. 3., siła jego była w ogóle nieznaczna, tylko 22go wieczór była dość gwałtowna burza północna.

W porównaniu tego miesiąca z kwietniem 1857 pokazują sie następujące różnice: Średni stan barometru był wyższy w tym roku o 1.'''111, średnia temperatura niższa o 3.°07, średnia wilgoć powietrza mniejsza o 8.02 p. C., panujący kierunek wiatru był więcej północny; całkiem pogodnych dni było o 1 więcej, mało pochmurnych o 4 mniej, bardzo pochmurnych 5 więcej, całkiem posępnych 2 mniej. Mglistych dni było o 6 mniej, mróz wiecej w 11 dniach; dni dżystych i śnieżnych o 1 mniej, z samym śniegiem o 8 więcej. Wysokość atmosferycznego osadu wynosiła 18.'''72 mniej, a niestopionego śniegu 18''' mniej.

D. R.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 8. i 9. maja.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru		Stan atmosfery
	'''					
7. god. zrana	325.18	+ 6.6°	86.0	północny	sł.	deszcz
2. god. popoł.	324.92	+ 7 0°	93.2	„	„	„
10. god. wiecz.	325 50	+ 5.0°	92.3	„	„	pochmurno
Wysokość deszczu 5.'''81.						
	'''					
7. god. zrana	324.34	+ 5.1°	90.8	półn.wsch.	sł.	pochmurno
2. god. popoł.	323.59	+ 9.8°	58.1	wschodni	„	„
10 god. wiecz.	325.24	+ 6 5°	61.7	„	„	jasno

KRONIKA.

Z statystycznego dzieła p. Reunon „Les Consommations de Paris" dowiadujemy się, że w 1853 roku wprowadzono do Paryża: 112 milionów 296.017 kilogramów jabłek, 150 milionów kilogr. gruszek, 25 milionów kilogr. trześni i malin, 4 miliony 500.000 kilogramów winogron i 117 milionów kilogramów śliwek. W 1854 roku sprzedano w Paryżu 4,906.320 sztuk pomarańcz; w 1854 roku sprowadzono z Nizzy i Sycylii 366.000 sztuk cytryn. Na robienie napoju z rodzynków, wody, cukru i pieprzu, spotrzebowano 3 miliony kilogr. rodzynków. Zielonej jarzyny przywożą na targowicę także ogromne zapasy. Kapusta, buraki i kartofle, przewyższają wagę 90 milionów 815.972 kilogr., zaś groch, szparagi, fasola i t. d. sięgają do 75 milionów kilogramów. Paryż wydaje co roku blisko 60 milionów na owoce, a więcej jak 33 miliony na jarzynę.

— Londyńskie dzienniki podają następujące statystyczne data z obrotu marynarki handlowej pod austryackim pawilonem w portach zjednoczonego królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandyi w ciągu 1857 roku: W tym roku przybyło 763 okrętów o ogólnej wadze 292.564 beczek. Ogólna wartość towaru wynosiła 17 milionów 904.475 złr. Odpłynęło zaś 673 okrętów o wadze 255.828 beczek. Ogólna wartość towarów wynosiła 8 milionów 499.728 złr. Z tych 763 okrętów przybyło 192 z Odesy, 102 z Marsylii, 96 z Taganrogu, 33 z Konstantynopola, 34 z Alexandryi, 27 z Gałaczu, 16 z Tryestu, 12 z Ibraiły, 11 z Lussin, 9 z Malty, 6 z Berdianska, 6 z Genuy, 5 z Liwurna, 6 z Fiume, 5 z Aten, 5 z Antwerpii, 5 z Marianpolu, 5 z Bordeaux, 4 z Bahii, 4 z Lizbony, 4 z Barcelony, 6 z Algieru, 3 z Malagi, 3 z Smyrny, 2 z Gibraltaru, 3 z Santandru, 2 z Alicante, 1 z Nowego Yorku, 1 z Buenos-Ayres, 1 z Rio, 1 z Kadyxu, 1 z Korfu etc. Towar składa się ponajwiększej części z bawełny, pszenicy, żyta, kukurudzy, siemienia lnianego, fasoli etc. Zaś z tych 673 okrętów co odpłynęły z angielskich portów, udało się 132 do Tryestu i Wenecyi, 50 do Konstantynopola, 45 do Malty, 36 do Alexandryi, 26 do Marsylii, 8 do Smyrny, 7 do Korfu, 6 do Athen, 6 do Antwerpii, 3 do Syry, 3 do Fiume, 3 do Odesy, 3 do Raguzy, 3 do Genuy, 2 do Hawany, 2 do Beyrutu, 1 do Neapolu, 1 do Cagliari, 1 do Saloniki, 2 do Warny, 1 do Bostonu, 1 do Bombaju, reszta zaś udała się do innych angielskich portów. Ładunek składał się ponajwiększej części z kamiennych węgli, stali, żelaznej blachy, maszyn, gwoździ, oliwy, cukru, mydła, potażu, towarów rękodzielniczych etc.

W porównaniu z upłynionym rokiem powiększyła się znacznie austryacka żegluga w angielskich portach, gdyż w 1855 roku wpłynęło tylko 272 a odpłynęło 271 okrętów, w 1856 roku zaś przybyło do angielskich portów 224 a odpłynęło 234 a zatem w 1857 wpłynęło więcej o 539 a odpłynęło więcej o 439 okrętów.

— W Islandyi wybuchła niebezpieczna zaraza na owce, tem straszniejsza, że owce stanowią główny majątek tych wyspiarzy. Z powodu tej zarazy utworzyły się między mieszkańcami dwa stronnictwa; jedni chcieli używać od zarazy środków, jakie przepisuje nowa weterynarya, inni zaś obstawali przytem, aby zabijać wszystkie zarazą dotknięte owce. To ostatnie stronnictwo wygubiło rzeczywiście 100.000 sztuk, ale tem samem tak wielki wywołali opór, że duński rząd będzie może zmuszonym wysłać wojsko na wyspę.

— W Holandyi, gdzie na trzy miliony ludności liczą 900 księgarzy i nakładców, 289 drukarni, i 134 fabryk papieru wyszło w 1856 roku niemniej jak 1859 nowych dzieł, między temi 349 teologicznych, 188 szkolnych, 138 treści politycznej ekonomii, 112 historycznych, 142 powieści i rozmaitego rodzaju beletrystycznych pism, nareszcie 150 dzienników i czasopismów a nakoniec 60 innych peryodycznych pism.

— Odbędą się d. 11. lipca wielkie wyścigi gołębi antwerpskich miłośników. Tą razą wypuszczać je będą poczęści w Limoges a po części w Moulins. Pierwszą nagrodę stanowią cztery zegarki w wartości 600 franków. Prócz tego płaci każdy członek po 6 franków na rozmaite inne nagrody.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.* *Z c. k. galic. drukarni rządowej.*